

Komponimet inorganike

Sipas vetive funksionale komponimet inorganike ndahen:

- 1.Okside
- 2.Acide
- 3.Hidrokside(baza)
- 4.Kripëra dhe komponime komplekse

OKSIDET

Oksidet janë komponime të oksigjenit me të gjitha elementet me perjashtim të gazrave inerte (fisnike)

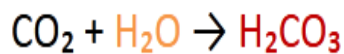
Sipas vetive funksionale acidike ose bazike oksidet ndahet në:

1. Okside acidike
2. Okside bazike
3. Okside amfoterne
4. Oksidet neutrale ose indiferente

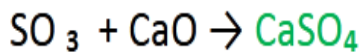
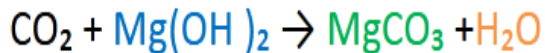
Oksidet acidike

Oksidet acidike ndryshe quhet okside të jometaleve, oksigjeni me jometal krijon oksid.

- Oksidet acidike kur veprojnë me H_2O japin **acide**.P.sh:

Oksidet acidike me **bazat** dhe oksidet bazike japin **kripëra**.P.sh:

Disa shembuj mbi emrat dhe formulat e oksidet acidike(jometaleve)

Dioksid karboni CO_2 trioksid sulfuri SO_3

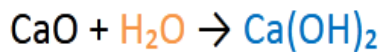
dioksid sulfuri SO_2 pentaoksid difosforit P_2O_5

Oksidet acidike perfitohen duke larguar H_2O nga **acidet** prandaj quhen **anhidride te acideve** përkatsisht **acide** pa H_2O .

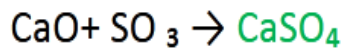
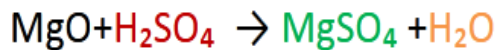
Oksidet bazike

Oksidet bazike ndryshe quhet okside të metaleve, oksigjeni me metal krijon oksid.

- Oksidet bazike kur veprojnë me H_2O japin hidrokside perkatësisht baza.P.sh:

Oksidet bazike me acide dhe oksidet acidike japin kripëra.P.sh:

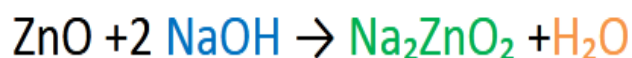
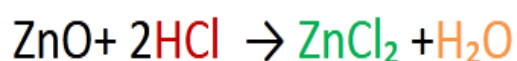
Disa shembuj mbi emrat dhe formulat e oksideve bazike (metaleve)

Oksid kalciumi CaO Oksid hekuri (III) Fe_2O_3

Oksid kaliumi K_2O Oksid bakri (I) Cu_2O

Oksidet amfoterne

- Oksidet amfoterne janë okside të cilat sillen edhe si okside acidike dhe si okside bazike, pra në kushte të caktuara reagojnë edhe me acide edhe me baza dhe krijojnë **kripëra**. P.sh

Disa shembuj mbi emrat dhe formulat e oksideve bazike

Oksid zinku ZnO Oksid alumini Al_2O_3

Oksid antimoni (III) Sb_2O_3 Oksid kallai (II) SnO

Oksidet neutrale ose indiferente

- Oksidet neutrale janë okside që nuk reagojnë as me acide as me baza as me ujë
- Numri i oksideve neutrale është i vogël :
- Monoksid karboni CO
- Monoksid azoti NO
- Monoksid diazoti (suboksid azoti) N_2O

Nomenklatura(emërtimi) e oksideve

- Oksidet emërtohen sipas emërimit IUPAC së pari theksohet fjala oksid pastaj emri i elementit që ndërton oksidin dhe pas tij në kllapa të vogla dhe me numër romak shkruhet valenca.P.sh: te oksidet e metaleve

FeO –oksid hekuri(II) Fe₂O₃-oksid hekuri (III)

Cu₂O-oksid bakri (I) CuO-oksid bakri (II)

CrO₃-oksid kromi (VI) ZnO –oksid zinku

Oksidet e jometaleve emërtohen edhe sipas emërimit IUPAK , edhe para emrit të elementit dhe fjalës oksid vihet parashtresa që tregojnë numrit të atomeve të elementit që ndërton oksidin dhe numrin e atomeve të oksigjenit

SO₂ -oksid sulfuri(IV) (dioksid sulfuri)

SO₃ - oksid sulfuri (VI) (trioksid sulfuri)

NO₂ - oksid azoti (IV) (dioksid azoti)

N₂O₅ - oksid azoti (V) (pentaoksid diazoti)

Detyra

.BaO ,N₂O₃ ,P₂O₃ ,Cl₂O₃ ,CaO, NiO ,Li₂O, NO Cl₂O, SiO₂

a)Emërto këto okside

b)Cilët prej oksideve janë okside te metaleve dhe okside të jometaleve

c) Cilat okside janë të lidhur me lidhje kovalente dhe jonike

Përgjigjetmi dërgonine email adresen

hafsa.selimi@hotmail.com

Linqet

<https://www.youtube.com/watch?v=SbVInIGixB8>

<https://www.youtube.com/watch?v=HZ35dAJRqEM>

https://www.youtube.com/watch?v=DRYbxWS_D8g

<https://www.youtube.com/watch?v=QkE3VD1PtTI>

